

PATVIRTINTA
Šilalės Dariaus ir Girėno
progimnazijos direktoriaus
2020 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. Į1-12(1.2)

ŠILALĖS DARIAUS IR GIRĖNO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazijos (toliau - progimnazija) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Progimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokinių elgesio taisyklėmis, Mokymo sutartimi, darbuotojų pareigybių aprašymais, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

2. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų progimnazijos mokinių elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu klasės, progimnazijos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

3. Tvarkos aprašas nustato progimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų progimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiksmus sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms aplinkoje.

4. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą progimnazijoje.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. visi progimnazijos darbuotojai privalo reaguoti į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas personalo darbuotojas, mokinys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. veiksmy turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžių ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ar pareigų;

5.4. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys turi gebėti tinkamai reaguoti smurto ar patyčių situacijoje.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui:

6.1.1. **žodinės patyčios** – pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios** – mušimas, spardymas, stumdymas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios** – socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, apkalbos ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios** – skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių, nuotraukų siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

- 6.2. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio tyčiojamasi;
- 6.3. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 6.4. **Patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.5. **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, aptarnaujančio personalo darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);
- 6.6. **Smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis progimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 6.7. **Smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 6.8. **Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, psichologas, klasių vadovai, o ją vykdo visi progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Progimnazijos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio progimnazijos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas kartu su socialiniu pedagogu, psichologu, kurie kasmet:

9.1. atlieka progimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano projektą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano įgyvendinimą vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

9.5. teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo, tėvų (globėjų, rūpintojų) mokymo smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais;

9.6. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovas pusmečio pabaigoje apibendrintą informaciją aptaria kartu su socialiniu pedagogu apie smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje (nemažiau kaip 2 kartus per pusmetį). Socialinis pedagogas individualiai supažindina klasės vadovą su registro žurnale užfiksuotais duomenimis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos darbuotojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, aptarnaujančio personalo darbuotojas, mokinys reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokių įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

11.2. primena besityčiojančiam/skriaudėjui progimnazijos elgesio taisykles;

11.3. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. informuoja socialinį pedagogą (jam nesant, informuoja vaiko gerovės komisijos pirmininką ar progimnazijos direktorių) apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, užpildo 2 priedo I-dalį elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;

12. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją (2 priedas) apie smurtą/patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis ir informuoja progimnazijos direktorių apie įvykį;

12.2. pasitvirtinus smurto/patyčių atvejui, parengia tolimesnį veiksmų planą ir informuoja klasės auklėtoją;

12.3. registruoja pranešimą patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas socialinio pedagogo kabinete);

12.4. esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja progimnazijos vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Mokinui pasityčiojus iš progimnazijos mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, patyrusysis patyčias, informuoja progimnazijos direktorių (2 priedas), kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

14. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja progimnazijos direktorių, kuris imasi progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

14.1. individualiai kalbasi su skriaudėju ir skriaudžiamuoju;

14.2. apie įvykusį smurto ar patyčių faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis dėl psichologinės pagalbos;

14.3. skriaudėją supažindina su rekomendacijų nevykdymo pasekmėmis;

14.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja Šilalės miesto policiją, Vaikų teisių apsaugos skyrių, Pedagoginės psichologinės tarnybą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus).

15. Psichologinė pagalba Pedagoginėje psichologinėje tarnyboje arba mokykloje mokytojams, kitiems švietimo įstaigos darbuotojams, smurtavusiems ar patyrusiems smurtą, teikiama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo momento.

16. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčias stebintis, žinantis apie patyčias:

16.1. nedelsdamas informuoja (praneša žodžiu, parašo laišką e. dienyne ar pan.), bet kurį progimnazijos darbuotoją, kurio pasitiki.

17. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintoja) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

17.1. nedelsdami informuoja klasės auklėtoją, švietimo pagalbos specialistą ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai);

17.2. sužinoję apie viešas patyčias kibernetinėje erdvėje, smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami prašymą interneto svetainėje adresu: www.draugiskasinternetas.lt.

18. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius teikiama švietimo pagalbos specialistų (psichologo, socialinio pedagogo) ar mokytojų pagalba.

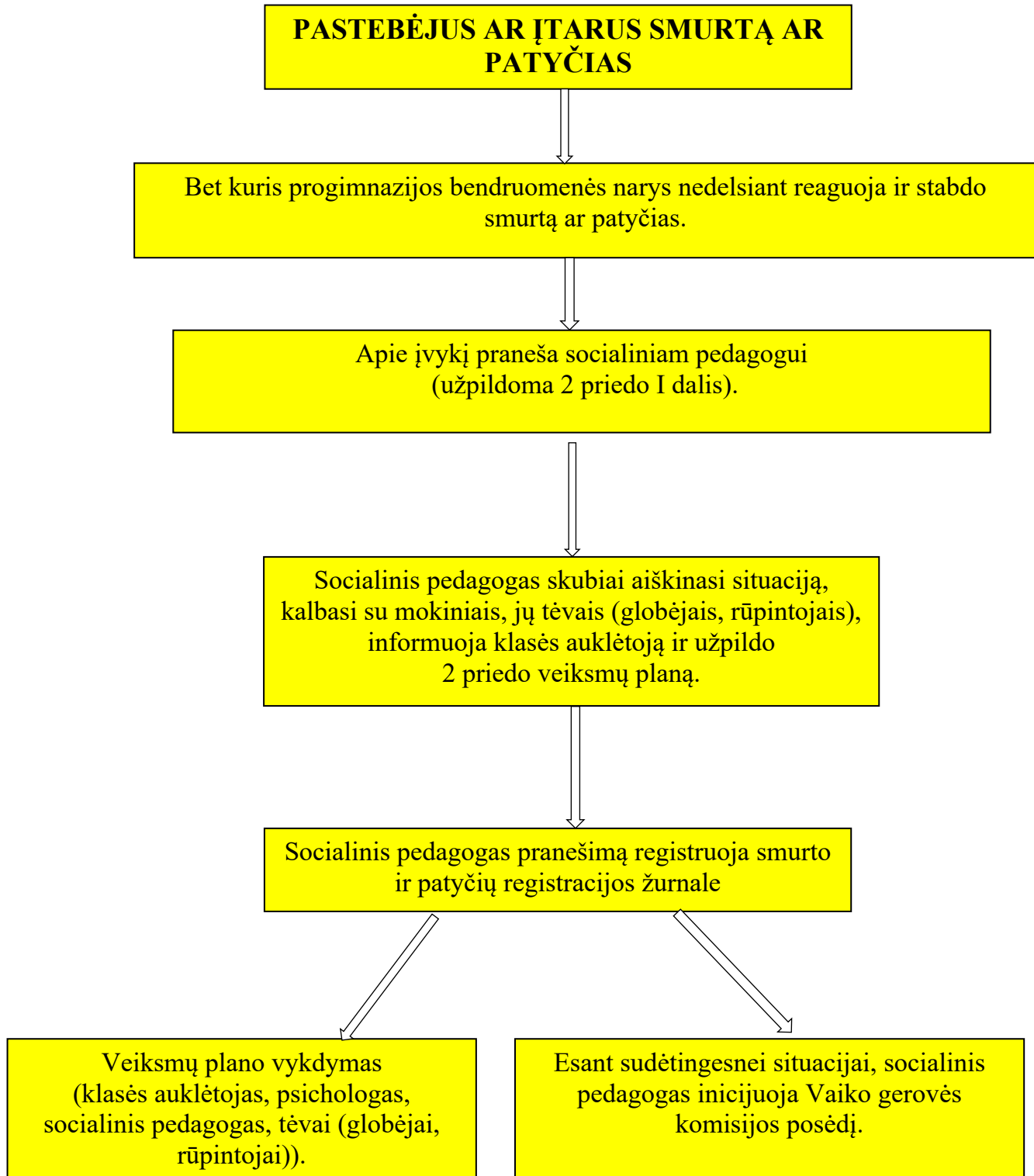
IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būdina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti deleguotas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Su progimnazijos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi progimnazijos darbuotojai.

21. Progimnazijos klasių vadovai mokinius su smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka bei jos pakeitimais supažindina klasių valandėlių metu.
  22. Tvarkos aprašas pristatomas klasės tėvų susirinkimo metu.
  23. Tvarkos aprašas skelbiamas progimnazijos internetinėje svetainėje ir el. dienyne.
-

**ŠILALĖS DARIAUS IR GIRĖNO PROGIMNAZIJS
REAGAVIMO Į SMURTO IR PATYČIAS BEI PAGALBOS JOMS ĮVYKUS
PLANAS**

Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazijos
smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo tvarkos aprašo 2 priedas

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojimas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims – vaikų tėvams (globėjams, rūpintojams), pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat svarbu dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR PATYČIAS

(Pranešimo data)

Šilalės Dariaus ir Girėno progimnazija

I – dalis. Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje, socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.)
☐	Kiti pastebėjimai (irašyti)
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio (-ių), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio (-ių), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Progimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

VEIKSMŲ PLANAS

II- dalis. Veiksmų po įvykio planas su:

Mokiniu, patyrusiu patyčias:	
Mokiniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjai, rūpintojai):	
Kitais progimnazijos darbuotojais:	
Kita (irašyti):	